

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členiek senátu JUDr. Aleny Adamcovej a JUDr. Marianny Reiffovej v právnej veci navrhovateľa **O. Ú.**, proti odporkyni **Sociálnej poisťovni, ústrediu v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o **preplatok na vdovskom dôchodku M. Š.**, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č.k. 12S/195/1999-49 z 29. mája 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 29. mája 2008, č.k. 12S/195/1999-49, **p o t v r d z u j e.**

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom krajského súdu bolo zrušené z dôvodov podľa § 250j ods. 2 písm. a/ a b/ OSP rozhodnutie odporkyne č. X. z 18. januára 1999, ktorým predpísala navrhovateľovi náhradu neprávom vyplatenej sumy na vdovskom dôchodku M. Š. za obdobie od 24. júla 1996 do 23. júla 1998 v celkovej sume 10 056 Sk s odôvodnením, že navrhovateľ zavinil preplatok nesplnením ohlasovacej povinnosti hrubých zárobkov poberateľky dôchodku.

Krajský súd v zrušujúcom rozsudku dôvodil tým, že navrhovateľ nenesie sám zodpovednosť za preplatok, ale preplatok zaviniť aj odporkyňa v rovnakom podiele, pretože odporkyňa mala od roku 1996 vedomosť o tom, že M. Š. je poberateľkou vdovského dôchodku, pričom navrhovateľ zaslal neúplné hlásenie o zárobkoch poberateľky dôchodkovej dávky, ktoré postrádalo práve údaje o poberaní vdovského dôchodku. Krajský súd pritom poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1So 2/01 z 26. júna 2001.

Odporkyňa v odvolaní proti rozsudku krajského súdu žiadala jeho zmenu a potvrdenie svojho rozhodnutia. Dôvodila tým, že navrhovateľ si nespĺnil zákonnú povinnosť uloženú mu v § 108 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení a v § 153 ods. 1 vyhlášky č. 149/1988 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení, podľa ktorej je organizácia povinná ohlásiť, ak v nej vstúpi do zamestnania požívateľ akéhokoľvek dôchodku z dôchodkového zabezpečenia a to na tlačive vydanom orgánom sociálneho zabezpečenia.

Podľa ustanovenia § 110 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, podľa ktorého ak organizácia i príjemca dávky spôsobili, že dávka sa poskytla neprávom alebo vo vyššej výmere, ako patrila, zodpovedajú za vrátenie neprávom vyplatenej sumy spoločne a nerozdielne.

Z uvedeného ustanovenia jednoznačne vyplýva, že za splnenia citovaným ustanovením určených podmienok zodpovedá za navyše vyplatené sumy organizácia i príjemca dávky, nie je preto prípustné, aby odporca akýmkoľvek spôsobom niesol zavinenie na vzniku preplatku na vdovskom dôchodku.

Za navrhovateľa sa k odvolaniu vyjadril Obvodný úrad v Liptovskom Mikuláši, ktorý o.i. uviedol nasledovné:

„Nezanedbateľným faktom je i skutočnosť uvedená v liste adresovanom Okresným úradom Liptovský Mikuláš Sociálnej poisťovni, ústredie zo dňa 24. februára 1999, kde je uvedené, že p. S. (ktorá vtedy spomínaný list vybavovala) po rozhovore s M. Š. zistila, že momentálne do ruky nedostáva žiaden dôchodok, nakoľko sa jej odvádza na preplatok“. Na preplatok na vdovskom dôchodku M. Š. sa z dôchodku začalo odvádzať minimálne od februára 1999. Myslíme si, že viac ako 9 rokov je dostatočná doba na úhradu preplatku na

vdovskom dôchodku, ktorý činil 10.056 Sk. Vzhľadom na to, že preplatok si odporca strhával sám, je predpoklad, že celý preplatok bol v roku 1999 najneskôr v roku 2000 už uhradený a teda celý súdny spor je zbytočný. Navrhovateľ doporučuje odporcovi, aby si vykonal kontrolu vrátenia preplatku na príslušnom finančnom alebo mzdovom odbore. Pretože podľa nášho názoru je preplatok už dávno vrátený priamo pani M. Š..“

Súčasne uvedený orgán poukázal na to, že v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky, dňom 1. júla 2002 nadobudli základné a M. školy právnu subjektivitu. Takto nadobudla právnu subjektivitu aj M. Š., kde bola zamestnaná aj M. Š., ktorej sa preplatok na vdovskom dôchodku, teda predmet sporu sa týka. Vzhľadom na zákon č. 416/2001 Z.z., nemôže odo dňa 1. júla 2002 vystupovať bývalý Okresný úrad v Liptovskom Mikuláši ako účastník konania, ale miesto neho už vystupuje M. Š., alebo jej zriaďovateľ Mesto Liptovský Mikuláš.

Najvyšší súd, ako súd odvolací, preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok a konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne nie je dôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č.k. 1 So 2/01-35 z 26. júna 2001 vyslovil, že pokiaľ odporkyňa obdržala aj keď neúplné hlásenie navrhovateľa o hrubých zárobkoch poberateľky dôchodku, mohla si vyžiadať od navrhovateľa doplňujúce hlásenie, čím by zabránila vzniku preplatku. Najvyšší súd uložil krajskému súdu zistiť, či preplatok nie je sčasti administratívnym preplatkom, ktorého vznik nie je v príčinnej súvislosti s neplnením povinnosti navrhovateľa. V novom konaní sa krajský súd neriadil dôsledne právnym názorom Najvyššieho súdu a bez ďalšieho rozhodnutie odporkyne opätovne zrušil. Navrhovateľ ako orgán verejnej správy a aj ako zamestnávateľ zanikol a do jeho práv a povinností vstúpil iný subjekt, s ktorým krajský súd nekonal.

Napriek uvedeným zisteniam odvolacieho súdu o vadách konania pred krajským súdom dospel odvolací súd k záveru, že rozhodnutie krajského súdu o zrušení rozhodnutia odporkyne je potrebné potvrdiť.

V konaní bol vykonaný dôkaz výsluchom poberateľky vdovského dôchodku M. Š. (čl. 13 p.v. spisu), ktorá uviedla, že proti rozhodnutiu odporkyne o povinnosti vrátenia preplatku

sa neodvolala a tento uhradila. Uvedený dôkaz nebol v konaní spochybnený, avšak ani vyhodnotený. Pokiaľ zodpovedá skutočnosti, že preplatok bol uhradený, dlh zodpovedajúci preplatku zanikol. Odvolací súd poukazuje na znenie § 110 zák.č. 100/1988 Zb., podľa ktorého ak organizácia i príjemca spôsobili, že dávka sa poskytla neprávom alebo vo vyššej výmere ako patrila, zodpovedajú za vrátenie neprávom vyplatenej sumy spoločne a nerozdielne. V súlade s týmto ustanovením odporkyňa uplatnila nárok na vrátenie vzniknutého preplatku tak voči zodpovedajúcej organizácii, ako aj príjemcovi dávky. To však nič nemení na tom, že zo zákona ide o dlh, za ktorý by zodpovedali spoločne a nerozdielne, teda úhradou dlhu jedným zo zodpovedných subjektov dlh zaniká.

Z predloženého dávkového spisu podľa názoru odvolacieho súdu však môže vyplývať, že rozhodnutie z 18. januára 1999, ktorým bola uložená povinnosť zamestnávateľskej organizácii sa týkala preplatku v inom období, než za ktoré bola uložená povinnosť poberateľke dávky rozhodnutím nachádzajúcim sa v dávkovom spise. Uvedená súvislosť však zostala nevyhodnotená. V písomnosti označenej ako „vysvetlenie preplatku na vdovskom dôchodku za obdobie od 24. júla 1996 – 23. júla 1998 v sume 10 056 Sk“ z 26. apríla 1999 adresovanej M. Š. (čl. 4 súdneho spisu) tiež vyplýva spôsob vyčíslenia preplatku 10 056 Sk, ktorý bol vyčíslený ako rozdiel nároku v sume 1440 Sk a výplaty v sume 11 496 Sk, pričom však „suma 11 496 Sk bola zdržaná na čiastočnú úhradu preplatku na vdovskom dôchodku na čas 24. júla 1995 – 23. februára 1996 v sume 13 944 Sk“, čo znamená, že nebola uplatnená poberateľke dávky priamo. Z uvedeného možno potom vyvodit', že preplatok, za ktorý vyvodzuje odporkyňa zodpovednosť navrhovateľa, bol použitý na úhradu staršieho preplatku na vdovskom dôchodku, aj napriek nespornej skutočnosti, že zamestnávateľská organizácia zaslala neúplné hlásenia (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z roku 2001), a teda, že odporkyňa od roku 2006 vedela o tom, že M. Š. je poberateľkou dôchodku, ako to uviedol aj krajský súd.

Za tejto situácie, pri neprehľadnosti samotného dávkového spisu, nemožno očakávať v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia, aby súd ďalej zisťoval skutkový stav veci a tento uzatvoril. Aj preto odvolací súd považoval zrušujúci rozsudok krajského súdu za dôvodný a ako vecne správny ho potvrdil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. augusta 2009

JUDr. Ida Hanzelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová